

WANDELING

BINDJESPAD

10 KILOMETER OVER TRAGE WEGEN

ROUTEBESCHRIJVING

Inleiding

Malle heeft heel wat trage wegen. Dat zijn veilige en aangename verbindingspaden of -wegen voor wandelaars, fietsers en ruiters die vaak historisch gegroeid zijn. Ze verbinden de akkers met het dorp, de industrie met de landbouw en in het geval van Malle: Oost met West. Ze verbinden het hele dorp met elkaar. Daarom draagt deze wandeling de naam: Bindjespad.

Deze dreven, paden en steegjes staan niet altijd op het stratenplan en zijn vaak ook enkel bekend bij de mensen die er nabij wonen. Toch bestaan deze wegen vaak al heel lang, en valt er ook heel wat over te vertellen. Wist je bijvoorbeeld dat er pas straatnamen gebruikt werden vanaf 1910? De verhalen achter het ontstaan van deze trage wegen of over de omgeving waardoor ze lopen, geven we je graag mee.

Een groot deel van de wegen is onverhard, dus bij regen doe je best waterdichte schoenen aan. Zowel halverwege als op het einde van de wandeling kom je langs het centrum, waar je ongetwijfeld verschillende horecazaken vindt om iets te eten of drinken.

Deze wandeling werd gerealiseerd in samenwerking met Heemkundige Kring van Malle.

AFSTAND: 10,1 km

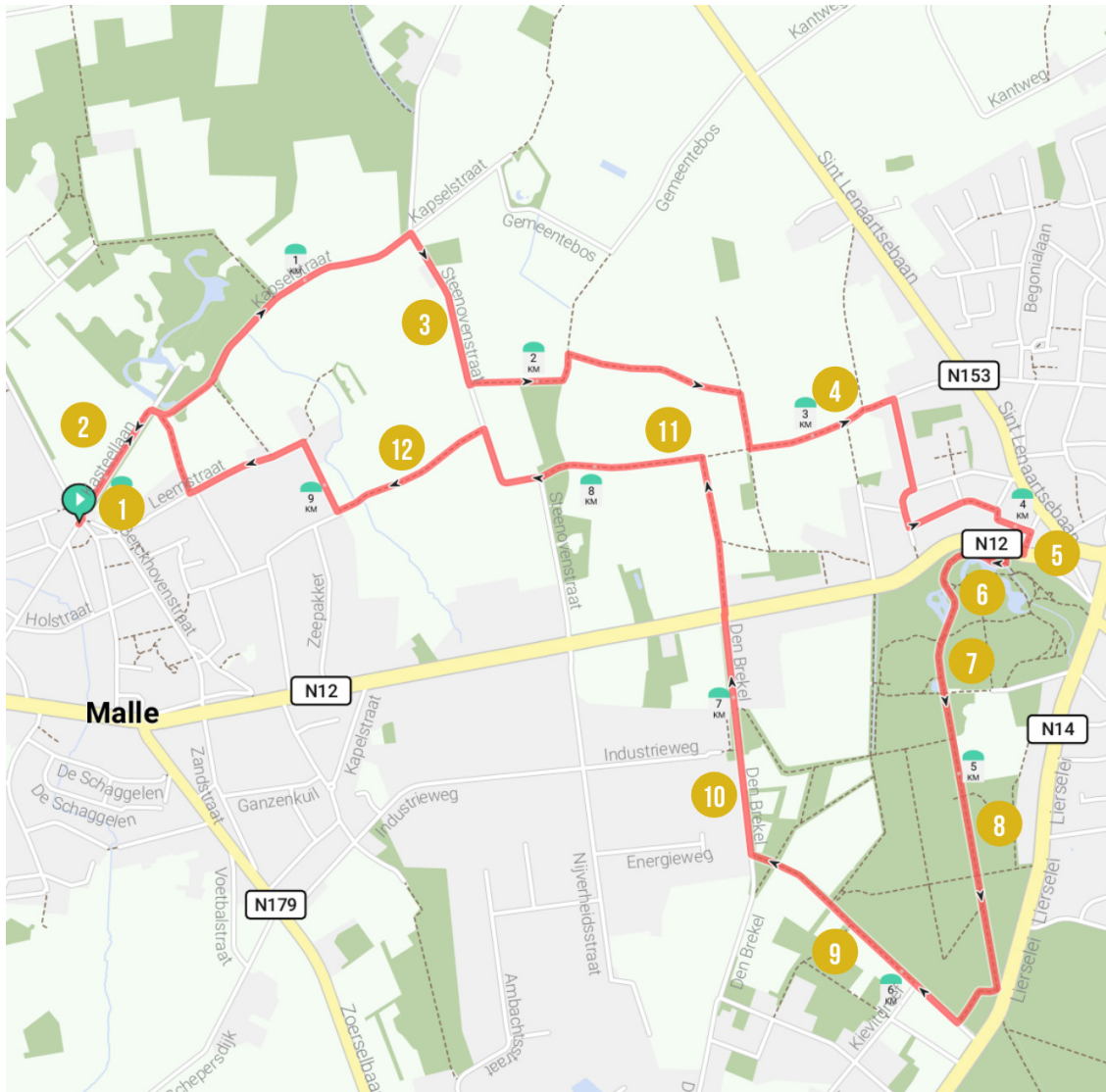
KARAKTER: voornamelijk trage wegen

BEGAANBAARHEID: stevig en waterdicht schoeisel bij slecht weer

VERTREK: Sint-Martinuskerk, Kasteellaan 32, 2390 Malle

ROUTE: volg de omschrijving in deze brochure. De route is niet bewegwijzerd .

ROUTEPLAN

BINDJESPAD

Je start je wandeling aan de parking naast de Sint-Martinuskerk. Steek het kruispunt over naar de dreef. Je start aan wandelknooppunt 78 en wandelt naar knooppunt 95. Wandel op het paadje aan de rechterkant van de kasseiweg. Deze dreef leidt je naar het kasteel van Westmalle.

1 Kasteel van Westmalle

Op het einde van deze prachtige dreef pronkt het kasteel van Westmalle. Dit kasteel is in privébezit en wordt nog steeds bewoond door de familie van der Straten-Waillet. Westmalle behoorde in de middeleeuwen tot het hertogdom Brabant en werd bestuurd door een meier. Het kasteel startte als 'Hof ten Driessche' in het jaar 1100 als verblijf voor de meiers. Enkele eeuwen later werd het oude hof verbouwd tot ongeveer zijn huidige vorm door de adellijke familie de Cotereau. In de 17e eeuw werd het park verfraaid en werd er een doolhof aangelegd zodat het kasteel naar de gewoonte van die tijd een huis van Playsantiën werd. De dreef voor het kasteel loopt van het kasteel naar de Sint-Martinuskerk, die in de 14e eeuw werd opgericht. Kerken hadden toen de vorm van een kapel. In 1490 werd de kapel uitgebreid tot een volwaardige kerk. Als je van de kerk naar het kasteel kijkt, zie je drie onderverdelingen in de dreef: de middelste laan was uitsluitend voor de heren van het kasteel, het rechtse paadje was voor voetgangers en later fietsers, en het linkse pad was een karrenspoor voor de boeren.

Foto van het kasteel van Westmalle.
Bron: Stanny Correwyn

BINDJESPAD

2 De Steenakker

Links van de dreef naar het kasteel heb je zicht op landbouwgronden. Deze gronden hadden vroeger de naam De Steenakker. Er zijn geen aanwijzingen dat hier vroeger oude stenen of Romeinse bewoning was zoals dijkwijs het geval is bij dit toponiem. Mogelijk hebben hier de steenovens gestaan die nodig waren voor de bouw van het kasteel en/of de kerk.

Na knooppunt 95 sla je rechtsaf de Steenovenstraat in.

3 Steenovenstraat

De naam van de straat verkapt het al: steenbakkerijen zijn al lang deel van de gemeente Malle. Doorheen de eeuwen is er altijd wel minstens één steekbakkerij geweest. Op de grens tussen Westmalle en Oostmalle vind je een kleigebied dat zich uitstrekt van het Klokkeven tot de Delfte Beek. De kleilaag zit er aan de oppervlakte of dicht ertegenaan. Omdat de klei slechts oppervlakkig werd weggehaald, moest men de steenovens een aantal keren verplaatsen in noord-zuidelijke richting. Verschillende steenbakkerfamilies ontgonnen hier de grond, en leverden grote hoeveelheden stenen aan de grote bouwwerken in de omgeving, zoals de Abdij der Trappisten en het Kasteel van Westmalle. De steenbakkers wisten hoe ze veldovens moesten opzetten en stoken, en de boeren die in de buurt woonden, leverden de mankracht.

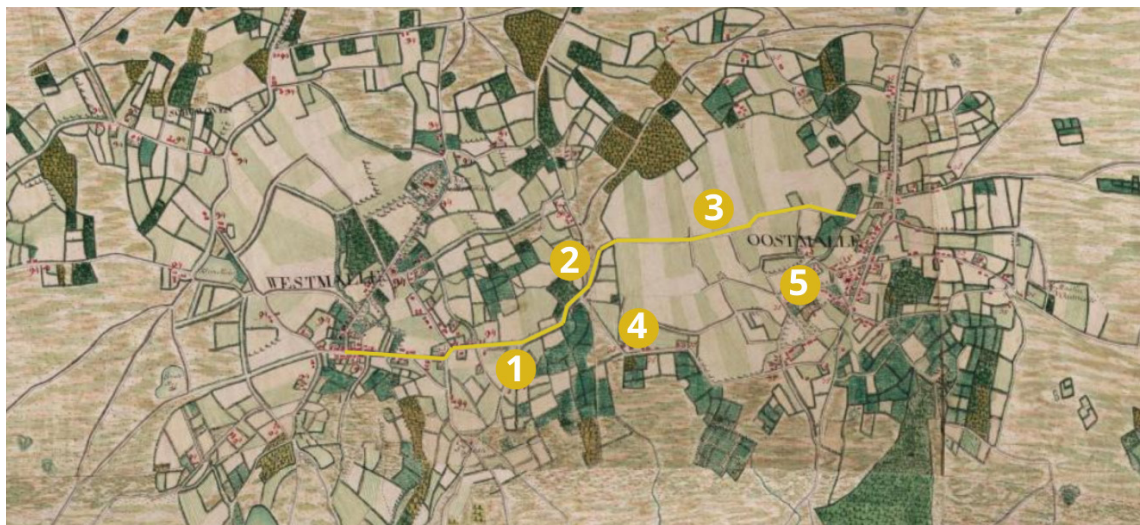
Sla de eerste trage weg aan je linkerkant in. Volg de bocht naar links, en sla daarna de eerste weg naar rechts af. Volg de weg tot het einde, en sla opnieuw rechts af. Op het kruispunt ga je naar links.

4 Belevingsplek

Tijd om even uit te rusten en de omgeving op te nemen? Deze belevingsplek werd geplaatst door Regionaal Landschap De Voorkempen. Geniet even van de rust, voordat je terug op stap gaat.

Loop nog een beetje recht door, en sla de eerste straat aan je rechterkant af (naar knooppunt 83). Na het knooppunt volg je de weg richting knooppunt 93 tot je aan de grote baan (Antwerpsesteenweg) komt. Sla nu rechts af, dus volg de bordjes naar het knooppunt niet meer.

BINDJESPAD

Deze Ferrariskaart toont je het grondplan van Oostmalle en Westmalle in 1771 - 1778. Je ziet duidelijk dat de verbindingsweg tussen de twee dorpskernen een bocht door de akkers nam. Nu is de Antwerpsesteenweg een rechte lijn.

5 Antwerpsesteenweg

De Antwerpsesteenweg, de verbindingsweg tussen Oostmalle en Westmalle, liep niet altijd in een rechte lijn. Het gebied tussen de dorpskernen was een moerasachtige vallei die doorkruist werd door de Delfte Beek. Het grondniveau lag zo'n 2 meter lager dan in de dorpen. Dat was te veel voor paard en kar. Door het grote dal in de akkers kon de straat niet rechtdoor lopen, maar liep ze in een boog naar boven en

terug naar beneden (zoals je op de kaart hierboven kan zien). Om van Westmalle naar Oostmalle te gaan, ging de weg vanaf de Ganzenkuil (1) naar de hoek van de Steenovenstraat (2). Daar kon je ofwel rechtdoor via Oostmal'acker (3) of rechts naar Hooiberg (4) en vandaar achter het kasteel (5). Pas na 1800 werd de Antwerpsesteenweg recht getrokken.

Steek de straat over via het zebrapad aan de bushalte en ga het poortje binnen van Domein de Renesse.

BINDJESPAD

6 Domein de Renesse

Via het kleine poortje kom je terecht in Domein de Renesse. Het domein omvat een kasteel in Vlaamse neorenaissance stijl, een prachtig park met vijver, de vroegere ijskelder, een immense mammoetboom en de voormalige rentmeesterswoning. Het huidige kasteel en de bijgebouwen werden in de 16e eeuw gebouwd door Jan van Renesse. Het kasteel kende een woelige geschiedenis, en werd meermaals geplunderd en verwoest. In 1830 startte een nieuwe bloeiperiode, toen burggraaf Leonard de Bus de Gisignies het kasteel kocht. Hij vormde het oude neerhof om tot een leefbaar landhuis, breidde het omliggende domein uit en legde een typisch Engelse tuin met mammoetbomen aan. Wanneer je het domein net binnen wandelt, merk je langs de rechterkant de reuzachtige stam van de mammoetboom. Enkele generaties later kwam het kasteel opnieuw in handen van de familie de Renesse, toen een achterkleindochter van de burggraaf du Bus de Gisignies trouwde met graaf Maximilien de Renesse-Breidbach. Tenslotte kocht de gemeente het kasteel in 1983 aan, en volgden er verschillende restauraties om het kasteel terug in ere te herstellen. Het beheer van het domein en kasteel is nu in handen van vzw Domein de Renesse.

Neem het paadje rechts en volg knooppunt 92.

7 Wolfschot

Wolfschot en domein de Renesse vormen een ondeelbaar geheel. De twee lopen naadloos in elkaar over. Toch merk je een verschil: domein de Renesse is een echt historisch kasteelpark, terwijl Wolfschot een echt Kempisch bos is. Het stuk Wolfschot werd pas na 1830 bijgekocht door burggraaf de Bus de Gisignies. Nu is Wolfschot eigendom van Natuur en Bos en domein de Renesse van de gemeente Malle.

Oude postkaart van kasteel de Renesse.
Bron: Heemkundige Kring Malle

BINDJESPAD

Oude postkaart van de Heerendreef.

Bron: Heemkundige Kring Malle

8

Herendreef

Deze trage weg kreeg de naam 'Herendreef'. Deze dreef diende als toegangsweg naar kasteel de Renesse. Iedereen die naar het kasteel kwam, moest zich eerst aanmelden aan de rentmeesterwoning. De Heerendreef is ook de verbinding tussen het kasteel en 's Herenbos, het bos aan de overkant van de Lierselei. 's Herenbos was eeuwenlang het speelterrein van de adellijke familie. Het gebied diende als jachtdomein en

buitenverblijf van de graaf. Toen 's Herenbos in bezit kwam van de Vlaamse overheid, werd het bos al snel als bosreservaat aangeduid. Vandaag geniet een groot deel van het bos bescherming omwille van haar uitzonderlijke natuurwaarden. Samen met het aangrenzende Wolfschot en Domein de Renesse ligt hier 150 hectare waardevolle natuur, die je via goede wandelpaden naar hartenlust kan verkennen.

BINDJESPAD

Volg knooppunten 91 en 90, en blijf nog rechtdoor wandelen. Je wandelt tot je bijna aan de Lierselei bent. Net daarvoor sla je rechts een klein padje in. Op het einde van dit padje ga je naar rechts, de Hooiberghoeve op.

9 Hooiberghoeve

Wist je dat het woord 'hooi' in een straatnaam niet 'gedroogd gras' betekent? Hooi betekent namelijk 'hoog'. De Hooiberghoeve was dus gelegen in een hoger gebied. Elke verhoging in de gemeente werd 'berg' genoemd (Scherpenberg, Hooi-berg, Bruulbergen, ...).

Blijf wandelen tot je niet verder kan, en sla dan rechtsaf. Je wandelt nu op Den Brekel.

10 Den Brekel

De straatnaam Den Brekel komt van de grond breken of ontginnen. Daarnaast verwijst een straatnaam die eindigt op 'el' vaak naar een vroeger 'bos'.

Tot aan het einde van de 19e eeuw was paard en kar zowat het enige vervoermiddel in de Kempen, tot de stoomtram werd aangelegd op het einde van de 19e eeuw. De Kempense gemeentes werden met elkaar verbonden.

De hoofdlijn liep van Antwerpen naar Turnhout. Daardoor werd Malle voorgoed ontsloten. Er ontstonden ook verbindingen naar bijna alle andere dorpen. De lijn naar Zoersel liep over Den Brekel en De Schaaf. Ook de welvarende burgers kwamen naar onze streek om tot rust te komen en om zich te vermaken. Zij bouwden buitenverblijven in onze streek, hoven van Playsantiën genoemd.

Wandel de straat uit tot je opnieuw aan de Antwerpsesteenweg komt. Steek over via het zebepad, en vervolg je weg rechtdoor. Wanneer je niet meer verder kan, sla je linksaf. Je wandelt nu op Den Akker.

De stoomtram rijdt door het centrum van Oostmalle.
Bron: Heemkundige Kring Malle

BINDJESPAD

Oude postkaart van Het Witbosch, gelegen aan Den Akker.

Bron: www.rondreisdoorwestmalle.be

11 Den Akker

Dit gebied was ooit de gemeenschappelijke akker voor de eerste dorpsbewoners. Daar had ieder zijn strook grond in gebruik die volgens het drieslagstelsel werd bewonnen. Het gebied werd ook wel Oostmal'acker genoemd. Vlakbij deze akkers werden er sporen gevonden van een hoeve uit 800 - 850. Voor 1000 - 1100 was de bewoning in het dorp heel verspreid. In de eeuwen erna ging men vooral in het dorpscentrum wonen rond een driehoek met drinkkuil. Daar werden de koeien, geiten en ganzen gehouden. Al snel werd

de grondeigendom verdeeld en kreeg ieder zijn stuk grond.

Den Akker vormt nog steeds een mooie verbindingweg tussen de twee dorpskernen. Op het einde van deze trage weg vond je vroeger een gebied met vennen en berkenbomen, dat Witbosch werd genoemd. Het was van oorsprong (vanaf het begin van de 19e eeuw) een oppervlakkige kleiput van de familie Kennis, die toen een steenbakkerij hadden langs de Steenovenstraat. Na het beëindigen van de Steenbakkerij werd het landschap van ondiepe putten en heuvels overwoekerd door berk.

BINDJESPAD

Het werd een schilderachtig gebied met waterpartijen en vooral veel jonge berken. Dat trok schilders en ook wat dagjestoeristen aan die met de tram uit Antwerpen kwamen.

Het Witbos had voor die tijd ook een belangrijke economische functie : het zorgde voor materiaal voor de boeren voor in de potstal, voor het klein hout voor de dorpingen en voor de koeien te tuieren. Zoals wij nu onze honden uitlaten, ging men vroeger de koeien uitlaten. Tot ongeveer 1930 werden de dieren, vooral rundvee, op stal gehouden. Voor de tijd van de ijzeren prikkeldraad kon men koeien niet los laten op een weide omdat ze gemakkelijk door houten omheiningen en hagen doorbraken en dan verloren liepen, of nog erger, in de akkers van de buren verwoestingen zouden aanrichten. Om de koeien toch nog extra groen te geven ging men met de koeien 's avonds op stap. De randen van de wegen waren begroeid en werden uiteraard niet gemaaid. Of ook andere gronden die van "niemand" waren werden daar voor gebruikt.

Wandel verder tot je opnieuw op een verharde weg komt, de Steenovenstraat. Ga rechtdoor en volg de bocht naar rechts. Na de bocht sla je de eerste weg aan je linkerkant in. Je wandelt nu op het Tsjokkerspad.

12 Tsjokkerspad

Het Tsjokkerspad is een van de oude paden tussen het dorp en de steenbakkerijen in de Steenovenstraat. Links en rechts van het Tsjokkerspad lag vroeger "het Roth". Een roth is een plaats waar een bos werd gerooid om er akkerland van te maken. Een deel hiervan was ook heide. Daar stonden vooral in de 17e en 18e eeuw de steenovens van de steenbakkersfamilies.

Wanneer je terug op een verharde weg komt, sla je rechtsaf. Op het einde van die straat ga je naar links. Sla de tweede zandweg aan je rechterkant in. Je komt opnieuw aan de dreef naar het kasteel van Westmalle. Als je nog even rechtdoor wandelt, ben je terug aan je startpunt.

We hopen dat je genoten hebt van deze wandeling over trage wegen.

De koeien worden getuierd in Witbos.
Bron: Heemkundige Kring Malle

BINDJESPAD

Malle heeft heel wat trage wegen. Dat zijn veilige en aangename verbindingspaden of -wegen voor wandelaars, fietsers en ruiters die vaak historisch gegroeid zijn. Ze verbinden de akkers met het dorp, de industrie met de landbouw en in het geval van Malle: Oost met West. Ze verbinden het hele dorp met elkaar. Daarom draagt deze wandeling de naam: Bindjespad.

AFSTAND: 10,1 km

KARAKTER: voornamelijk trage wegen

BEGAANBAARHEID: stevig en waterdicht schoeisel bij slecht weer

VERTREK: Sint-Martinuskerk, Kasteellaan 32, 2390 Malle

ROUTE: volg de omschrijving in deze brochure. De route is niet bewegwijzerd.

Nog meer inspiratie voor mooie wandelingen of fietstochten? Op www.toerisme-malle.be vind je al onze uitgestippelde routes terug.

